

Mesterbrev

Postboks 5145, 0302 Oslo

Kunnskapsdepartementet

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato: 27. juni 2023

Innspill til arbeidet med innplassering av mesterkvalifikasjonen i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring

Mesterbrevnemnda viser til NOKUT rapport 4/2023, *Kvalifikasjoner på ramme alvor – Evaluering av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring*, som nylig ble lagt fram.

Mesterbrevnemnda har noen merknader til NOKUTs rapport som vi ønsker å overbringe til Kunnskapsdepartementet.

Videre har Mesterbrevnemnda fått gjennomført en sammenligning av den norske mesterkvalifikasjonen, eksemplifisert med tømrer- og frisørfag, med mesterkvalifikasjonen i fire andre europeiske land (Frankrike, Tyskland, Sveits og Østerrike).

Spørsmålet om innplassering av mesterkvalifikasjonen i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) har vært debattert helt siden NKR ble implementert i Norge. Fra Kunnskapsdepartementet ble innplassering av mesterkvalifikasjonen i NKR løftet frem i fagskolemeldinga (Meld. St. 9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden), hvor det konkluderes med at

"Departementet vil i dialog med Mesterbrevnemnda arbeide med å vurdere nærmere om mesterkvalifikasjonen kan innplasseres i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk".

Siden meldinga ble vedtatt i Stortinget har ikke Mesterbrevnemnda vært involvert i dialog med KD om dette arbeidet utover de anledninger hvor nemnda selv har tatt opp spørsmålet med departementet. Nemnda har ved flere anledninger presisert behovet for at mesterkvalifikasjonen må innplasseres på nivå 6 i NKR.

NOKUTs omtale av mesterbrevordningen i evalueringen av NKR

På de fleste områder fremstår NOKUTs rapport som en grundig evaluering av NKR. Men i den delen av evalueringen hvor mesterbrevordningen presenteres og vurderes er rapporten unyansert i sin fremstilling av denne ordningen.

Mesterkvalifikasjonen er en formell kvalifikasjon

I rapporten trekker NOKUT fram "mesterbrevsutdanninger" som en kvalifikasjon under kategorien "*ikke-formell opplæring*", og er ifølge NOKUT å anse som på linje med folkehøgskoler, offentlige spesialiseringer, sertifikat, private IT-kurs, bedriftsskoler, kulturskoler og opplæring innen friluftsliv og idrett.

Mesterbrev

Postboks 5145, 0302 Oslo

Mesterkvalifikasjonen skiller seg fra de øvrige i opplistingen på flere punkt. Først, så er det en kvalifikasjon som i større grad er etterspurt i arbeids- og næringsliv, den står på egne ben som den høyeste kvalifikasjonen en fagarbeider kan oppnå. I dag er det om lag 70 mesterfag. Videre er mesterkvalifikasjonen forankret i egen lov, *Lov om mesterbrev i håndverk og annen næring (mesterbrevloven)*, slik er det en formell kvalifikasjon til forskjell fra de øvrige det vises til.

Mesterbrevordningen er en søknadsbasert ordning. For å oppnå mesterbrev er det tre vilkår som må være oppfylt: søker må ha fagbrev i mesterfaget, søker må ha minst to års praksis som utøvende fagarbeider i mesterfaget og søker må ha gjennomført mesterutdanning eller tilsvarende.

Bruken av mestertittelen og mestermerket er lovbeskyttet. Hvem som til enhver tid har lov til å bruke tittel og merke går fram av mesterregisteret. Den enkelte mester kan knytte mesterbrevet sitt til en bedrift, som så lovlig kan markedsføre seg som mesterbedrift. Disse opplysningene er også registrert i registeret.

Flere mestere kan knytte mesterbrevet sitt til samme bedrift. I mesterregisteret vil denne bedriften da framkomme med alle mesterne sine, og hvilket fag de har mesterbrev i. Vi ser en økning i antall bedrifter som ser nytten av å kunne vise fram alle mesterne sine i mesterregisteret.

Med mesterregisteret som utgangspunkt, følger Mesterbrevnemnda opp ulovlig bruk av mestertittel og mestermerke. Med hjemmel i loven ilegger nemnda overtredelsesgebyr i slike saker. Oppfølgingen av ulovlig bruk bidrar til en styrket ordning og at vi opprettholder mesterbrevets status.

- På den bakgrunn er det Mesterbrevnemndas klare oppfatning at mesterkvalifikasjonen er en formell kvalifikasjon og må ses på som det i spørsmålet om innplassering i NKR.

Finansiering av mesterbrevordningen

Videre fremsetter NOKUT at en mester må "vere oppført i mesterregisteret og betale for denne oppføringa" og at "retten til å nytte kvalifikasjonen er knytt til løpande medlemskap". Dette blir i beste fall unyansert.

Mesterbrevordningen er, med mesterbrevloven, finansiert gjennom et årsgebyr. Årsgebyret, som fastsettes årlig av Nærings- og fiskeridepartementet, er ikke en medlemsavgift. Slik er mesterbrevordningen ikke en medlemsorganisasjon, og oppføring i mesterregisteret gir ikke mesterne demokratiske rettigheter eller plikter.

I forbindelse med innføring av mesterbrevloven på midten av 1980-tallet, vedtok Stortinget at mesterbrevordningen skal finansieres ved at mestere som benytter mestermerket og mestertittelen i sin markedsføring, skal betale en årlig avgift til Mesterbrevnemnda. Det er denne avgiften som finansierer all drift og utvikling av mesterbrevordningen, slik er det den enkelte mesters innbetalte avgift som gjør at vi i dag har en aktuell og oppdatert mesterbrevordning i Norge.

Kjernen i hele ordningen er den kompetansen mesteren har oppnådd når han eller hun tildeles mesterbrev. Dagens mestere fikk mulighet til å utdanne seg til mester fordi tidligere mestere hadde innbetalt sin avgift til ordningen. Når mestere i dag innbetaler deres årsavgift, gjør de det mulig for neste generasjons håndverkere å opparbeide seg samme kompetanse og kvalifikasjon, og bli mestere i sine fag. Hele mesterbrevordningen hviler på denne finansieringsmodellen.

- Mesterbrevordningen finansieres ikke som en medlemsorganisasjon.

Mesterbrev

Postboks 5145, 0302 Oslo

Sammenligning av innholdet i mesterkvalifikasjoner i fem europeiske land

Mesterbrevnemnda har fått gjennomført en sammenligning av innholdet i mesterkvalifikasjoner i fem europeiske land (Frankrike, Norge, Sveits, Tyskland og Østerrike). Oppdraget har vært utført av Jens Bjørnåvold. Bjørnåvold har vært Cedefops representant i Brussel hvor han har arbeidet i, og med, Europakommisjonen (Directorate General of Employment and Social affairs). Se vedlagt rapport.

Analysen illustrerer betydelig samsvar i kravene til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse på tvers av landegrensene. Dette kommer formelt til uttrykk ved at tre av landene (Tyskland, Sveits og Østerrike) har plassert sine mesterbrev på nivå 6 i det europeiske kvalifikasjonsrammeverket (og i sine respektive nasjonale kvalifikasjonsrammeverk).

Videre viser analysen at de to norske mesterbrevene som er analysert i rapporten bygger på mange av de samme prinsippene som er lagt til grunn for mesterkvalifikasjonene i de øvrige landene. De norske mesterbrevenes nivå og omfang ('dybde' og 'bredde') står ikke tilbake for hva vi observerer i Frankrike, Tyskland, Sveits og Østerrike.

Rapporten viser at de norske mesterbrevene kombinerer teoretisk kunnskap med praktiske ferdigheter og generell kompetanse på en måte som er av stor verdi for enkeltpersoner, bedrifter og samfunnet som helhet. En formell innplassering av mesterbrevene i det norske kvalifikasjonsrammeverket vil være et viktig bidrag til å styrke arbeidslivsrelatert og praksisbasert utdanning og opplæring på høyt nivå.

- Mesterbrevnemnda mener at den norske mesterkvalifikasjonen bør innplasseres på nivå 6 i NKR på lik linje med andre sammenlignbare europeiske mesterkvalifikasjoner.

Videre viser vi og til Tyskland og Østerrikes arbeidet med innplassering av mesterkvalifikasjonen i deres nasjonale kvalifikasjonsrammeverk. Begge landene har en ambisjon om å innplassere byggmester, og enkelte andre mesterfag, på nivå 7 i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Det er viktig at det i NKR gis tilgang for de høyere nivåene (7 og 8) over nivå 6 på linje med slik det er i andre land i Europa, som Østerrike og Tyskland.

Mesterbrevnemnda stiller gjerne i et møte med statsråden om vårt innspill til det videre arbeid med innplassering av mesterkvalifikasjonen i NKR.

Vennlig hilsen

Hege Rød Segerblad
fung. daglig leder

André Kristiansen
seniorrådgiver

Mesterbrev

Postboks 5145, 0302 Oslo

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur